

Erfgoedcafé III: De fakkel doorgeven

Sint-Katelijne-Waver, 3 december 2025

Welkom!

◆ Erfgoedcaféreeks 2025 “Wat na ons?”

- ◇ 22/10: oude schatten, nieuwe handen
- ◇ 12/11: het collectietestament
- ◇ 03/12: de fakkel doorgeven

◆ Kato Pelgrims - Erfgoedcel Rivier&Land

Op het programma:

- ◆ 19u   **Kennis in kaart brengen**
- ◆ 20u   Pauze
- ◆ 20u15   **Kennis doorgeven**
- ◆ 21u   Afsluitend hapje en drankje
- ◆ 22u   Voorzien einde

Introductie:

Waarom zijn we hier?

Waarom hechten we belang aan het doorgeven van kennis?

Deel 1:
De kennis van een vertrekkende vrijwilliger **in kaart** brengen

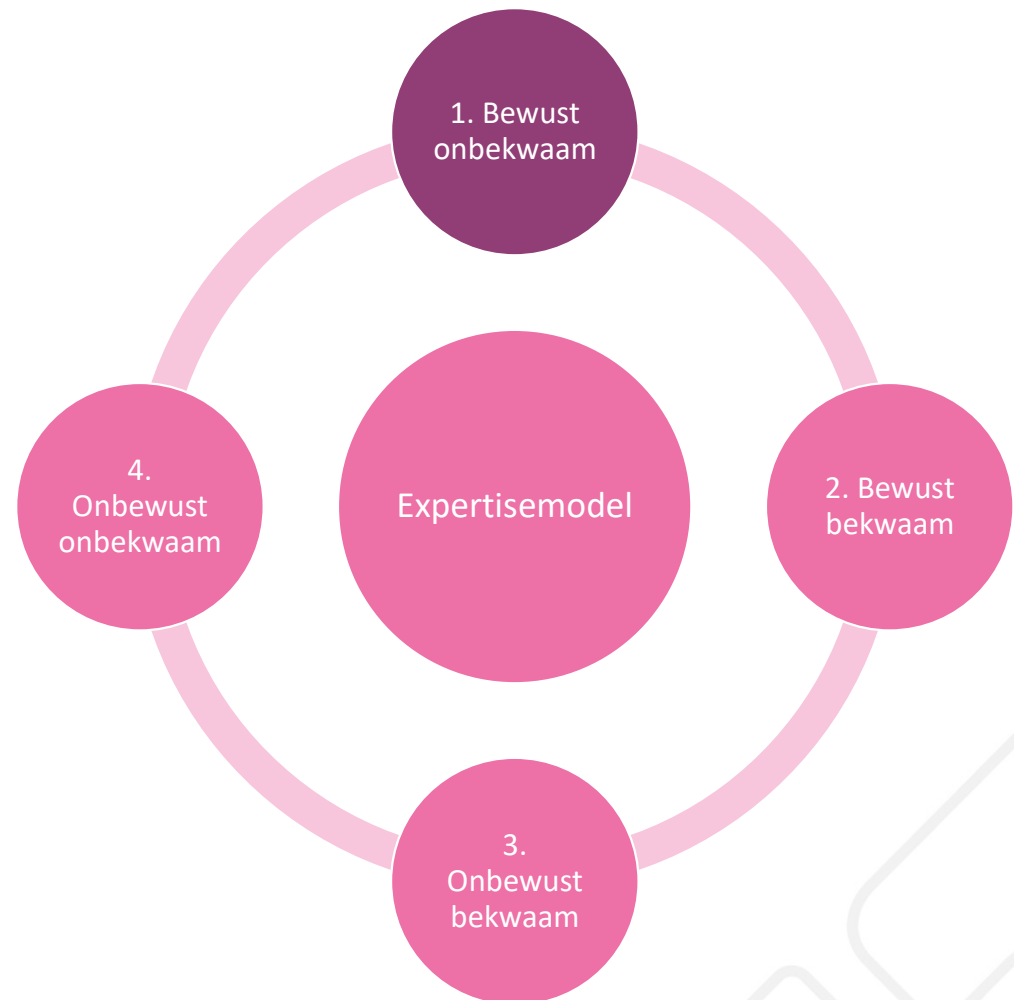
Wat maakt het zo moeilijk?

Beginner

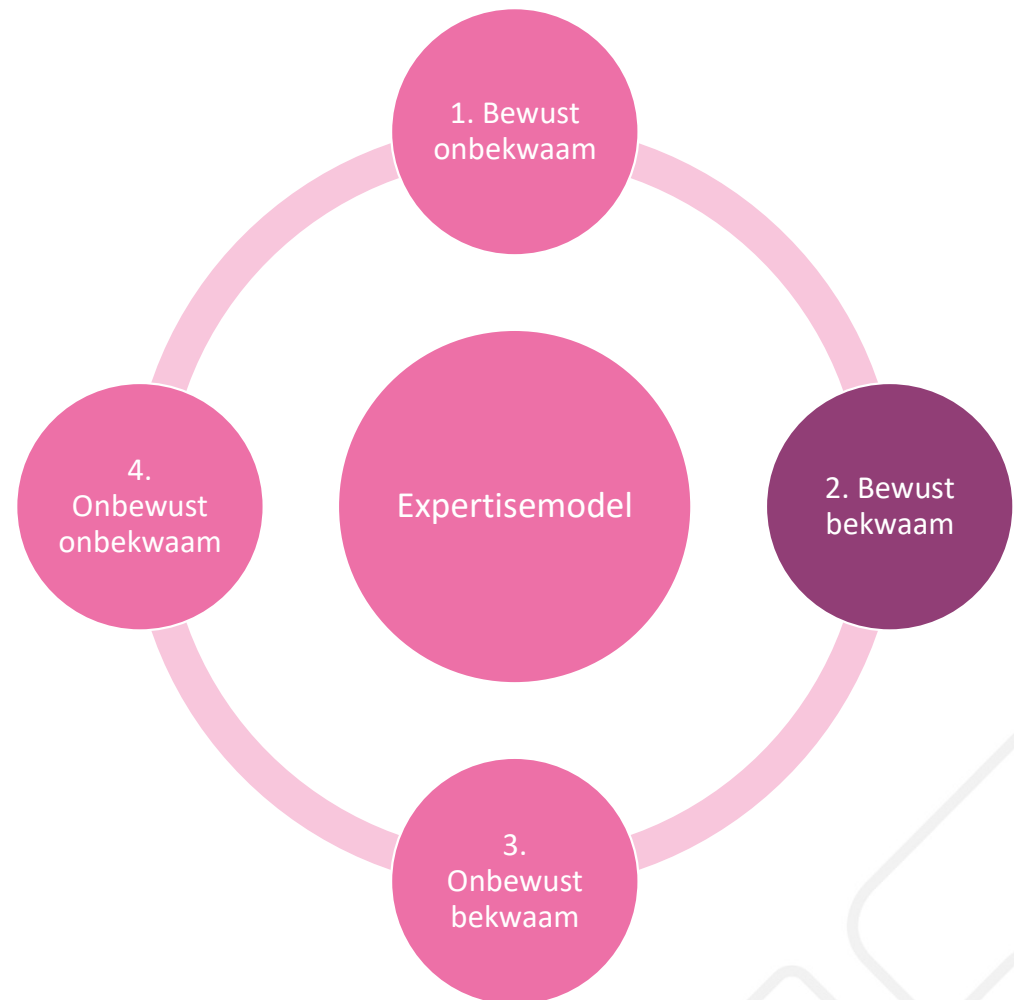
◆ Bewust **onbekwaam**

◆ Heel leergierig

Uitvoerder

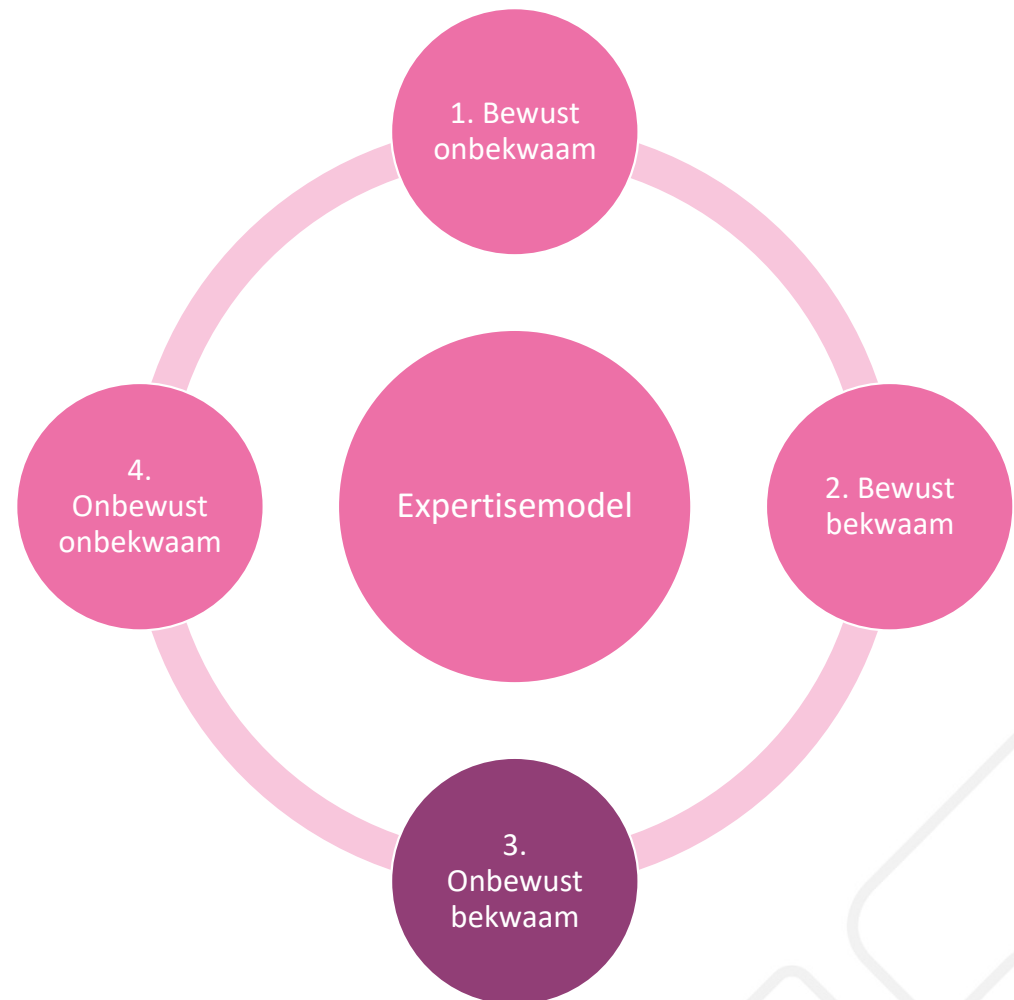
- ◆ Bewust **bekwaam**
- ◆ Kan taken nog goed uitleggen

Specialist

◆ **Onbewust bekwaam**

◆ Zien kennis en handelingen als **evident!**

Ruis op de communicatie?

- ◆ Dus mensen met verschillende graden van ervaring samenbrengen bij kennisoverdracht
- ◆ Iemand met minder ervaring nodig om de specialist te bevragen
  - ◇ Want veel is NIET evident!

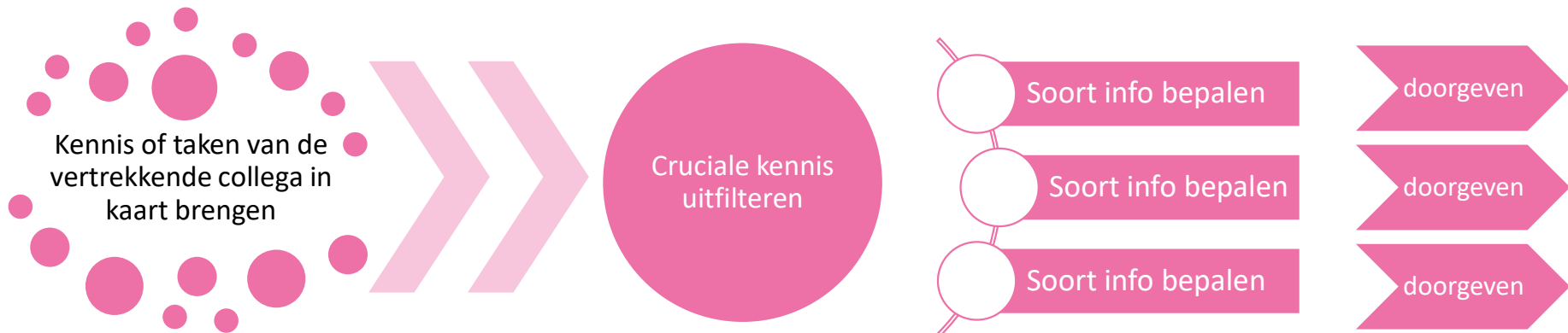

Ruis op de communicatie?

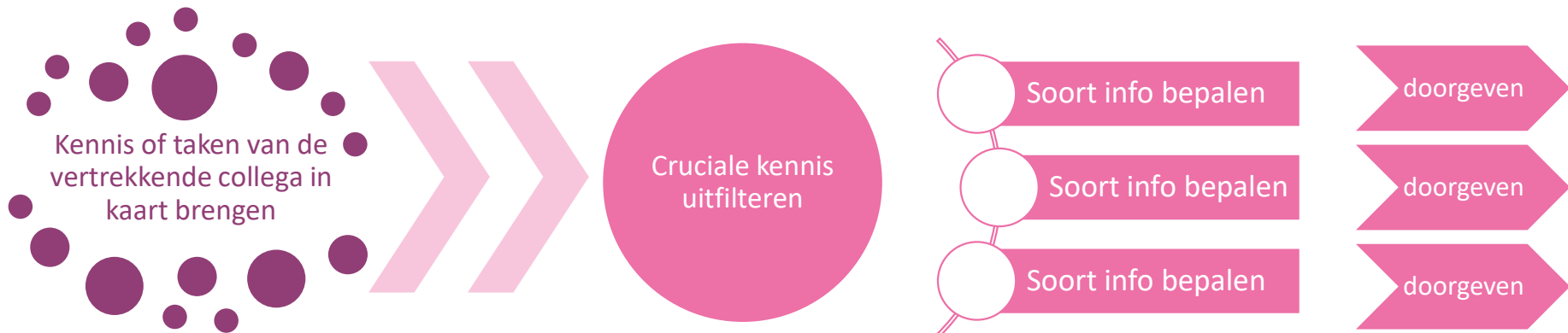
- ◆ Op verschillende momenten in je leercurve stel je andere vragen
  - ◇ Bv. Welke regels zijn er? = beginner
  - ◇ Bv. Hoe kan ik innoveren? = specialist

Stappenplan

Stap 1

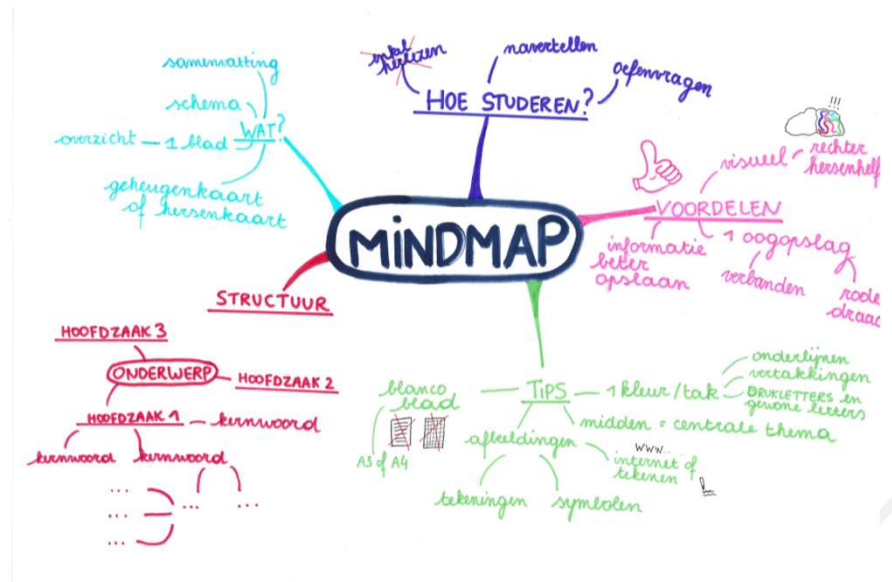
Wat staat er op het spel?

- ◆ Welke **taken** voert de vertrekkende collega uit?
- ◆ Rond welke **thema's** heeft de collega kennis?

Wat staat er op het spel?

- ◆ Welke **taken** voert de vertrekkende collega uit?
- ◆ Rond welke **thema's** heeft de collega kennis?
- ◆ Oefening: maak een *mindmap*
- ◆ **Blik van een buitenstaander!**

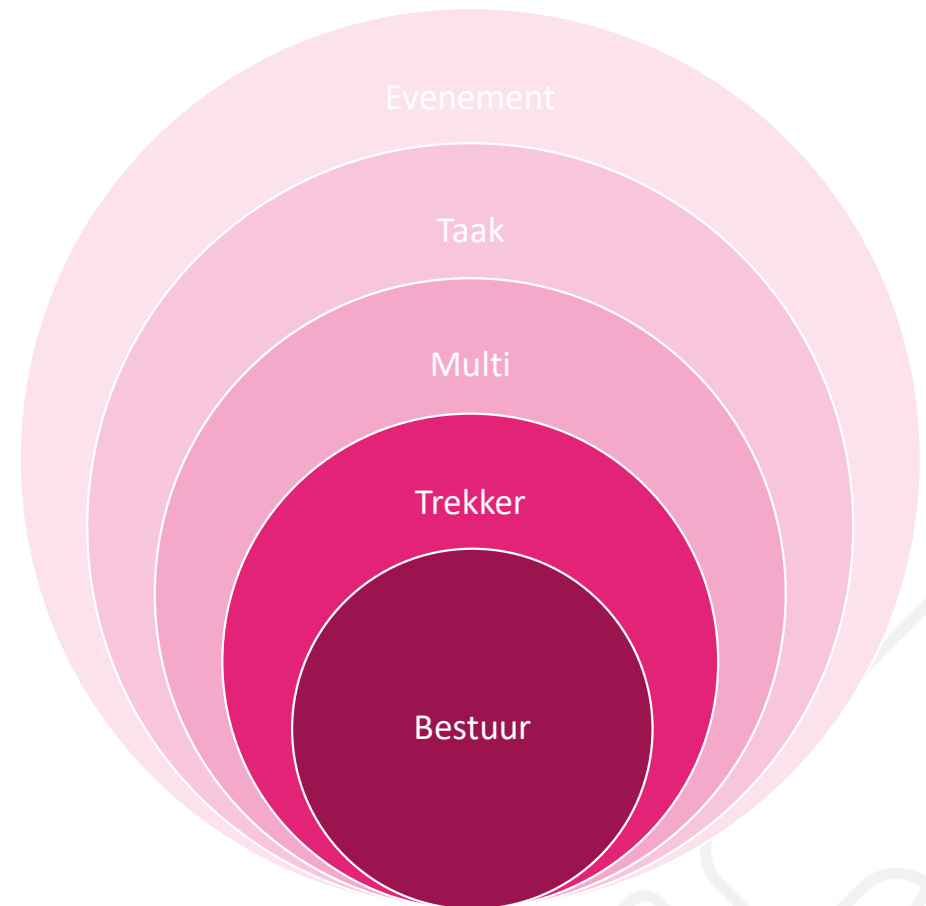
Vrijwilligers voor taken

- ◆ Welke **taken** kunnen door vrijwilligers opgenomen worden?
- ◆ Welke projectgroepen zijn er?

Vrijwilligers voor taken

- ◆ Welke **taken** kunnen door vrijwilligers opgenomen worden?
- ◆ Welke projectgroepen zijn er?
- ◆ Laat de betrokkenheid groeien

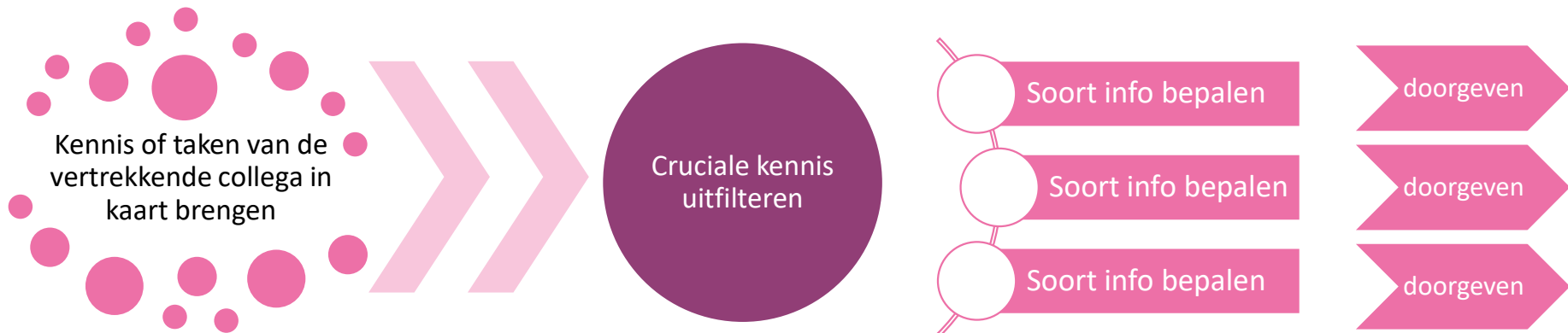

Wat vrijwilligers vandaag belangrijk vinden:

- ◆ **een inhoudelijke taak die hen aanspreekt**
- ◆ **duidelijk afgebakend in tijd en inhoud**
- ◆ dicht bij huis
- ◆ inspraak
- ◆ voelen dat hun inzet iets oplevert – voor henzelf én voor anderen

Stap 2

Welke kennis en kunde...?

- ◆ is cruciaal voor de toekomst van de organisatie
- ◆ is zeer gespecialiseerd
- ◆ is uniek
- ◆ is moeilijk te vervangen
- ◆ is lastig over te dragen

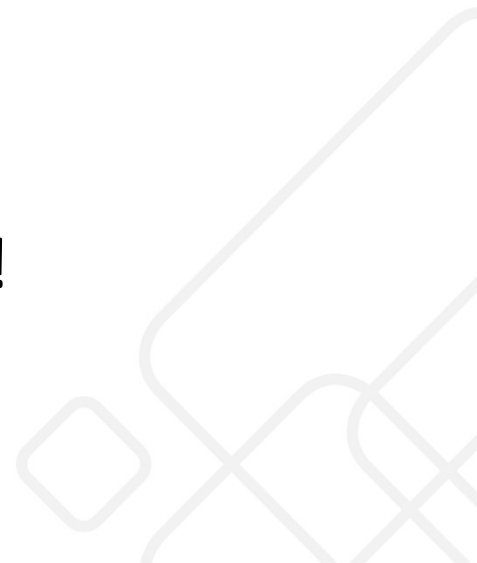

Welke kennis en kunde...?

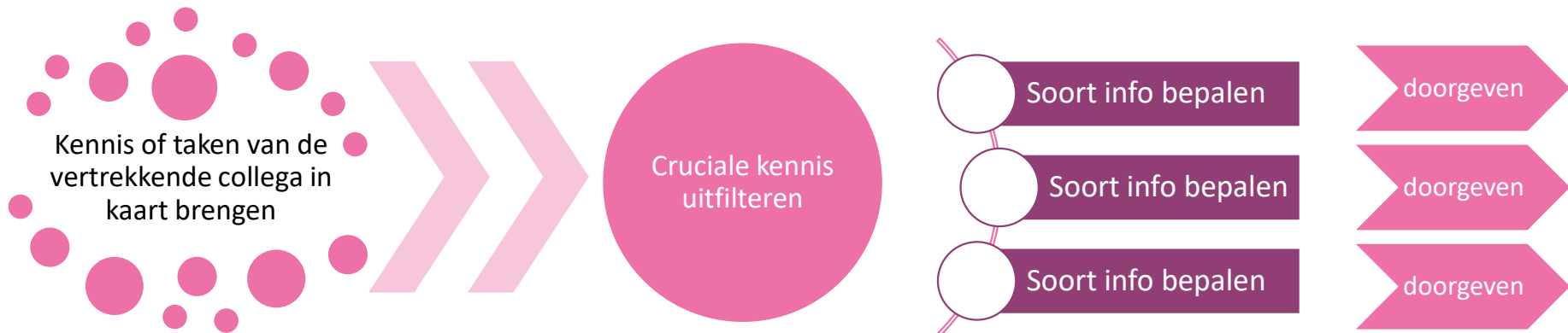
- ◆ is cruciaal voor de toekomst van de organisatie
- ◆ is zeer gespecialiseerd
- ◆ is uniek
- ◆ is moeilijk te vervangen
- ◆ is lastig over te dragen

Oefening: aanduiden op de *mindmap*

Deze cruciale kennis is de focus bij kennisoverdracht!
(keuzes maken)

Stap 3

Welke soort informatie is nodig?

- ◆ Vakkennis
- ◆ Omgevingskennis
- ◆ Organisatiekennis

Welke soort informatie is nodig?

- ◆ Vakkennis
- ◆ Omgevingskennis
- ◆ Organisatiekennis

! Vergeet ook niet...

- ◆ Wetenschappelijke kennis
- ◆ Praktische wijsheid
- ◆ Toekomstgerichte kennis

Oefening: welk soort informatie is het?

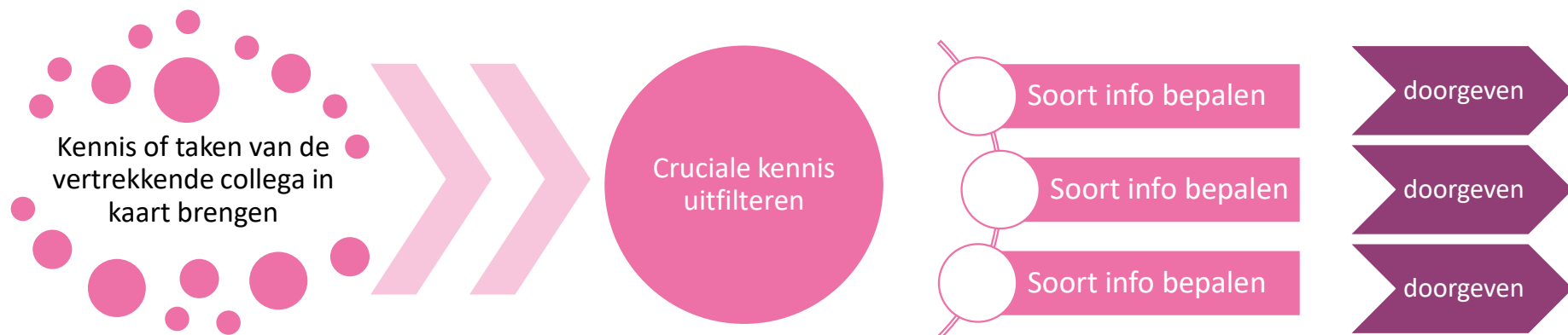

Pauze

Deel 2:
De kennis van een vertrekkende vrijwilliger doorgeven

Stap 4

Hoe geven we kennis NIET door?

- ◆ Door lange teksten te schrijven (die niemand nog leest)

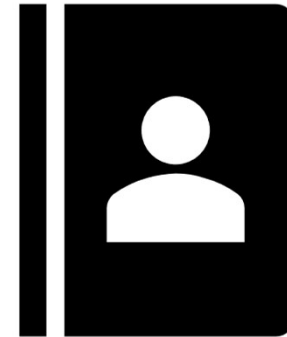
Hoe geven we kennis WEL door?

- ◆ **Schema's van taken en processen**

Hoe geven we kennis WEL door?

- ◆ Schema's van taken en processen
- ◆ **Adresboek nalaten**

Hoe geven we kennis WEL door?

- ◆ Schema's van taken en processen
- ◆ Adresboek
- ◆ **Minitentoonstelling cureren**

DAG JAN

30 april 2022 - 04 september 2022

TENTOONSTELLING

Van 30 april tot 4 september 2022 in de Goliathzaal van het Yper Museum.
Gratis toegankelijk. Reserveren is niet nodig.

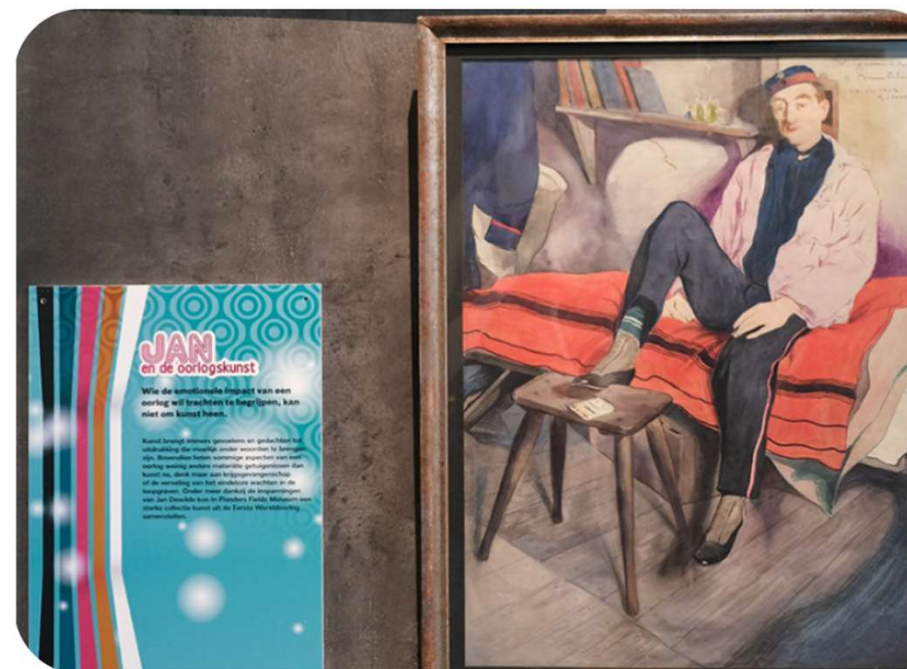
Conservator Jan Dewilde neemt na een carrière van 39 jaar afscheid van de leperse musea. De collega's van het In Flanders Fields Museum, het Yper Museum en het Mergelynck Museum maakten in het geheim de tentoonstelling DAG JAN.

Jan en 39 jaar conservator

Vier decennia lang verzamelt en beheert Jan kunst en erfgoed met betrekking tot onze stad. Hij start in juni 1983 bij Stad Ieper onder de vleugels van historicus, archivaris en bibliothecaris Octaaf Mus. In 1990 volgt hij Octaaf Mus op als conservator van de leperse Musea. Hij beheert, verwerft, inventariseert, conserveert en overleeft zelfs brand en inbraak. De job van conservator is er een die vooral achter de schermen gebeurt en niet zichtbaar is voor het brede publiek. Nochtans is het een cruciale positie: de collectie en de zorg hiervoor is het hart van elk museum. Hoog tijd dus om de conservator eens op de voorgrond te plaatsen.

Jan en de leperse collectie

Jan is een geboren en getogen Ieperling en zijn geboortestad ligt hem nauw aan het

Hoe geven we kennis WEL door?

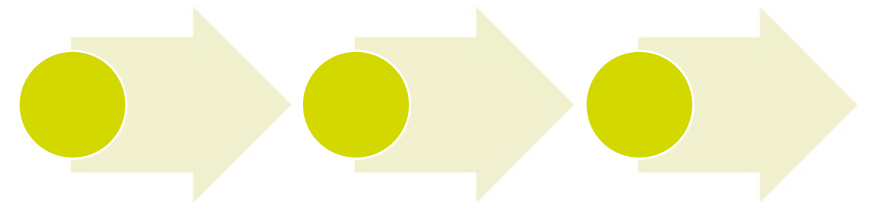
- ◆ Schema's van taken en processen
- ◆ Adresboek
- ◆ Minitoonstelling cureren
- ◆ **Afscheidsinterview afnemen**

Hoe geven we kennis WEL door?

- ◆ Schema's van taken en processen
- ◆ Adresboek
- ◆ Minitoonstelling cureren
- ◆ Afscheidsinterview afnemen
- ◆ **Historielijn van de organisatie tekenen**

Hoe geven we kennis WEL door?

- ◆ Schema's van taken en processen
- ◆ Adresboek
- ◆ Minitoonstelling cureren
- ◆ Afscheidsinterview afnemen
- ◆ Historielijn van de organisatie tekenen
- ◆ Reconstructiesessie van een project
- ◆ **Een verhaal vertellen**

Achter de schermen

TENTOONSTELLINGS- BOUWERS VAN M

Tijmen Bruyndonckx is productieleider bij M. Zodra de beslissing over een nieuwe tentoonstelling gevallen is, gaan hij en zijn team van start met de voorbereiding en coördinatie.

<https://www.mleuven.be/nog-meer-m/achter-de-schermen-tentoonstellingsbouwers>

Hoe geven we kennis WEL door?

- ◆ **Goede voorbeelden ophijsten**

Hoe geven we kennis WEL door?

- ◆ Goede voorbeelden ophijsten
- ◆ **Leestips bundelen**

Hoe geven we kennis WEL door?

- ◆ Goede voorbeelden ophijsten
- ◆ Leestips bundelen
- ◆ **Brief aan de opvolger**

Hoe geven we kennis WEL door?

- ◆ Goede voorbeelden ophijsten
- ◆ Leestips bundelen
- ◆ Brief aan de opvolger
- ◆ **Meester- en gezelfformule**

© Stadsarchief Leuven

Hoe geven we kennis WEL door?

- ◆ Goede voorbeelden ophijsten
- ◆ Leestips bundelen
- ◆ Brief aan de opvolger
- ◆ Meester- en gezelfformule
- ◆ **Mentorprogramma**

Hoe geven we kennis WEL door?

- ◆ Goede voorbeelden ophijsten
- ◆ Leestips bundelen
- ◆ Brief aan de opvolger
- ◆ Meester- en gezelfformule
- ◆ Mentorprogramma
- ◆ **Opleidingsprogramma**

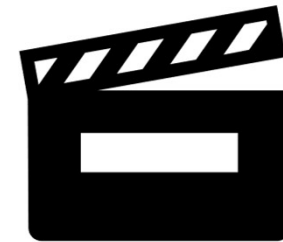
Hoe geven we kennis WEL door?

- ◆ Goede voorbeelden ophijsten
- ◆ Leestips bundelen
- ◆ Brief aan de opvolger
- ◆ Meester- en gezelfformule
- ◆ Mentorprogramma
- ◆ Opleidingsprogramma
- ◆ **Workshops en wandelingen**

Hoe geven we kennis WEL door?

- ◆ Goede voorbeelden ophijsten
- ◆ Leestips bundelen
- ◆ Brief aan de opvolger
- ◆ Meester- en gezelfformule
- ◆ Mentorprogramma
- ◆ Opleidingsprogramma
- ◆ Workshops en wandelingen
- ◆ **Video opnemen: doe-het-zelf**
- ◆ ...

Bij vertrek...

- ◆ Wees erop voorbereid
- ◆ Hou een gesprek
- ◆ Neem waardierend afscheid
- ◆ Geef zin om terug te komen

Leerblokkades Waarom leren we niet?

Leerblokkades

- ◆ De macht der gewoonte
- ◆ Vuurtjes blussen
- ◆ Gebrek aan reflectie
- ◆ Individualisme
- ◆ Te strikte afbakening van functies
- ◆ Geen cultuur van onderzoek en dialoog
- ◆ Gebrek aan onderling vertrouwen
- ◆ Vormingen niet in praktijk brengen
- ◆ Chaos en stuurloosheid
- ◆ Te hoge werkdruk

Meer lezen: [toolbox](#)

+ [De vijf V's van een succesvol vrijwilligersbeleid](#)

■ **HELP MIJN COLLEGA VERTREKT?!**

TOOLBOX VOOR ERFGOEDORGANISATIES

**HI
STO
RIES**

Wat neem je mee?

Tijd voor het cafégedeelte!
Tot volgend jaar? 😊

